

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Pred izbruhom državljanske vojne v Avstriji?

Voditelji Heimwehra napovedujejo odločitev za 29. september — Doktor Steidle dobil dopust — Svarilo „Daily Telegrapha“

London, 18. septembra. »Daily Telegraph« objavlja alarmantne vesti o skorajšnjem izbruhu revolucije v Avstriji. Dunajski dopisnik omenjenega lista že del časa proučuje položaj v Avstriji in prihaja pri raznih znakih in dogodkih zadnjega časa do sklepa, da je položaj v Avstriji nevzdržen in izbruh državljanske vojne neizbežen. Neprestana hujkanja med Heimwehrom in Schutzbundom, pisanje tiska, napovedi pohodov in najnovejša napoved o prenestitvi parlamenta z Dunaja v kako drugo manj eksponirano mesto, se zde poročevalcu »Daily Telegrapha« zanesljiv znak, da se vrše za kulisami na obeh straneh mrzlične priprave in je morda samo še vprašanje neka dni, da pride meščanska vojna do izbruha. List opozarja angleško vlado na vse to in pravi, da se noben poznavelec razmer ne bo čudil, če pride v Avstriji do presenečenja. Pri tem namiguje zlasti na nedavne izjave nemških nacionalističnih voditeljev, ki so napovedovali, da bodo priskočili Heimwehru v pomoč, če pride do tega, smatra dopisnik, da lahko slede težki politični zapletljaji v srednji Evropi.

Dunaj, 18. septembra. »Reichspost« se bavi v svojem uvodniku z izjavo vodje republikanskega Schutzbunda, ki je v svojem govoru v nedeljo dejal, da delavstvo ne bo gledalo prekrizanih rok, ako bodo meščanske stranke skušale izvesti samovoljno revizijo ustave.

List vidi v tej izjavi neke vrste grožnje socialnih demokratov, da hočejo s silo vplivati na parlament. Zato zahteva, naj predsednik republike na podlagi čl. 25 ustave skliče parlament »glede na izredno zasedanje« v Gradec ali v Inomost, da ga na ta način oprosti te-

rorja ulice. Ta predlog »Reichspost« dokaj osvetljuje napeto stanje, ki vlada v Avstriji navzlic demantjem od uradne strani.

Dunaj, 18. septembra. V Weisshofenu je vodja Heimwehra Rath izjavil med drugim:

»Mi vemo, da se sedaj Heimwehr približuje svojemu cilju. 29. t. m. na dan nadangelja Michaela, bo priredila Heimwehr v štirih četrtih na Dunaju velike skupščine. Tu mora pasti končna odločitev.«

— Inomost, 18. septembra. Deželni poslanec dr. Steidle, vodja Heimwehra, je odšel na daljši dopust, ki ga utemeljuje s tem, da bi kot vodja Heimwehra ne mogel istočasno izvrševati svojega poslanskega mandata. Sodi se, da je ta dopust v zvezi z napovedanimi akcijami Heimwehra, ki hoče mobilizirati vse svoje sile za odločilen udarec proti socialni demokraciji.

Naraščajoča napetost med Vatikanom in fašizmom

Papežev odgovor na Mussolinijeve izjave je izzval silno ogorčenje v vseh fašističnih krogih „Giornale d'Italia“ svari papeža pred nadaljnjimi izzivanji in grozi z odkritji o delovanju papeške policije in katoliške akcije

— Rim, 18. septembra. Včeraj je imel papež pred 13.000 člani katoliške akcije govor, ki je izzval v vseh fašističnih krogih vihar ogorčenja. Iz besedila v vatikanskem glasilu izhaja, da je papež hotel s tem govorom zavrniti sobotne izjave predsednika vlade Mussolinija o neodločenosti cerkve državnim organom. Papež je izjavil, da ni daleč dan, ko se bo potrebovalo močne verne katoličane. Omenjal je tudi neznošno nadzorstvo nad katoličani, nad njihovim privatnim življenjem in celo nad njihovimi poklici. Zato je pozval mlade katoličane, naj vstopajo v svojem mučeništvu, ker bodo kmalu potrebni poštenosti in resni moči.

— Rim, 18. septembra. Govor papeža Pija XI., v katerem je pozval katoliško mladino, naj se hrabro drži v borbi, ki ji je bila vsiljena in da pojača svoje vrste, da bi na ta način čim uspešneje uveljavila svoje ideale, je izzval v vseh fašističnih krogih veliko ogorčenje. »Giornale d'Italia« objavlja uvodnik, v katerem ostro napada papeža. Med drugim pravi, da je papež s tem svojim govorom izzval vse Italijane. Zapustil je s tem člankom, pravi list, mistične, modre horizonte, ki mu jih odmerja vera in se hoče sedaj vplesti v nacionalno življenje Italije, obravnavajoč vprašanja, s katerimi se smejo baviti samo Italijani.

Če pa to papež želi, morajo Italijani reagirati. Če jih papež prijemlje za jezik, mu pač morajo odgovoriti. Naš odgovor mora biti zato jasen in končen kakor so bile agresivne papeževe besede. Naš odgovor bo odgovor vseh Italijanov. Papež je trdil, da še vedno obstajajo mučeniki, ki bi jih bilo treba v kratkem proglašiti za blažene. Ti mučeniki so poosebljeni v katoliški omladini. Papež ustvarja iz njih neke vrste mučeništvov, sklicujoč se pri tem na dozdnevno preganjanje od strani italijanskih oblasti. Takih mističnih vestí ni težko demantirati z dejstvi. Katoliška mladina je prispevala v Rim in nihče ji tega ni prepovedal. Voditelji te omladine so zahtevali popust na železnicah in fašistična vlada jim je dovolila 50odstotno znižanje. Katoliški omladinci so torej svobodno prispevali v Rim ter prenevali po Rimu, ne da bi jih kdo insultiral. Vprašamo torej, kakšne vrste je to novo mučeništvov, o katerem govori papež? Ali se danes mučeniki obračajo k svojemu krvniku in ga prosijo za popust na železnici? Papež je v svojem govoru navedel, naj bo katoliška mladina oprezna, če da jo režim nadzira. List odgovarja, da nj države na svetu, ki bi ne varovala svojih pravic in izvajala kontrole nad vsemi političnimi organizacijami. Svoječas je

tako kontrolo izvajala tudi posvetna papeževa država. Naj nas papež ne izziva, ker bomo sicer prisiljeni, da objavimo dokumente o delovanju nekdanje papeževske politične policije. Organizacija katoliške omladine je brez dvoma politična organizacija in zato je dolžnost vlade, da nadzira politično delovanje svojih državljanov. Papež ne more zahtevati, naj Italija izpremeni postopek, ki velja za vse vlade na svetu. Papež je razžalil vse Italijane, ko je izjavil, da bo nastopil dan, ko boša država in narod potrebovala poštenih in resnih ljudi, ki bodo prežeti z verskimi čustvi. Ta žalitev je bila izrečena proti vsem Italijanom ne glede na to, ali so člani fašistične stranke. Nato navaia list, da je bilo v delovanju katoliške akcije prav mnogo nerodnih afer, o katerih je bolje, da se za enkrat ne govori. Na koncu daje list papežu tale nasvet:

»Nočemo dajati papežu nasvetov, to da dejstva, ki so očividna, naj bi ga vendar spametovala, da postane oprezen. Kadar se že oddaljuje od Boga in vmešava v posvetne stvari, naj bi vsaj ne nastopal agresivno, ker se bo sicer znašel pred nacionalnim odporom 99 odstotkov Italijanov, ki niso člani katoliške akcije.«

Katastrofalna neurja in požari

V Franciji še vedno razsaja neurje z nalivi — Ogromni gozdni požari v Ameriki ogrožajo cele pokrajine

— Pariz, 18. septembra. Nad Francijo še vedno razsaja neurje, ki že več dni divja ob zapadni obali, a se je tekem včerajšnjega dne razširilo tudi na notranjost Francije. Železniške zveze so zlasti v zapadnih pokrajinah večinoma prekinjene, ker so zadnji nalivi in nastale poplave izpodlele nasipe, deloma pa so proge zasuli veliki plazovi. Samo v okolici Dineura cene škoda nad 1 milijon. V bližini San Briexa se je porušil železniški most. Posledica je bila, da je tovorni vlak, ki je ponoči vozil po tej progi, zdrvel v 20 m globok prepad. Okolica Toulousea je pod vodo. Neko vas je voda docela odnesla. Nad Parizom se je v večernih urah utrgal oblak. Sledil je strahovit naliv, ki je trajal nad 2 uri. Med bliskanjem in grmenjem je voda vdrla v nižje ležeče dele mesta, kjer so bile poplavljeni vse kleti in suterenska stanovanja. Več okrožje je bilo brez luči, ker je udarila strela v električne napeljave.

— San Francisco, 18. septembra. V gozdovih v Kaliforniji, Oregonu in Washingtonu divjalo strahoviti požari. Ogromni plameni so zajeli kar cele naselbine ter uničili nepregledne količine lesa. V Santa Paula je v kratkih minutah pogorelo do tal nad 100 hiš. Požar divja z nezmanjšano silo in se razširja zaradi ugodnih vetrov in suše s strahovito naglico. Oblasti so brez moči in ne vedo, kako bi ugnale uničevalni element. Iz mnogih krajev poročajo, da so našli v plamenih smrt tudi mnogi prebivalci, ki se niso mogli pravočasno rešiti. V pogorelih naselbinah je bil uničen ves pridelek in je poginila vsa živina.

Suša v Nemčiji

Berlin, 18. septembra. Zaradi trajajoče suše so reke padle tako nizko, da je ogrožena redna plovba. Trgovina trpi zaradi tega ogromno škodo.

Železniška nesreča na Hrvatskem

Zagreb, 18. septembra. Davi ob 2.40 se je pripetila pred signalnim znakom na postaji Suhopolje železniška nesreča, ki bi bila lahko imela težje posledice. Tovorni vlak je ob tem času prešel preko signalnega znaka in zavozil v ranžirno lokomotivo na postaji. Sedem vagonov tovornega vlaka se je prevrnilo preko nasipa. Strojevodja, kurjač in trije zavirači so bili lažje ranjeni. Težje poškodbe pa je zadobil vlakovodja, ki so ga morali prepeljati v bolnico v Virovitici. Materijalna škoda je precejšnja. Iz Zagreba je v jutranjih urah odšla na kraj nesreče tehnična komisija, da ugotovi vzrok nesreče in oceni škodo. Ob 9. dopoldne je bila proga očiščena in so vlaki vozili brez zamude.

Italija odplačuje vojne dolgove

Rim, 18. septembra. AA. Rimski dopisni urad poroča, da je včeraj Italija plačala angleški banki 2.125.000 funtov šterlingov. To je 8. obrok italijanskega vojnega dolga Angliji.

Naši gospodarski odnošaji s Poljsko

Poslanik Lazarevič o trgovinskih pogajanjih med Jugoslavijo in Poljsko

Varšava, 17. septembra. AA. »Pat« poroča, da je jugoslovenski poslanik v Varšavi g. Branko Lazarevič v intervjuju, ki ga je dal poročevalcu lista »Epoha«, izjavil, da sta vladi Jugoslavije in Poljske navdahnjeni z željo, da uvrstita gospodarske odnošaje med obema državama, vodili začetkom pomladi pogajanja za trgovinsko pogodbo. Splošni del te trgovinske pogodbe je bil tedaj sestavljen v glavnih obrisih. Med obema delegacijama je bil dosežen sporazum glede ukinjenja gotovih carinskih postav. Pogajanja, ki so bila prekinjena zaradi poletnih počitnic, se

hodo nadaljevala v najkrajšem času v Varšavi ali pa v Beogradu. G. Lazarevič se je zelo pohvalno izrazil o mednarodni razstavi v Poznanju. Jugoslovenski poslanik opisuje svoje vtise z obiska gradju Zamojski Kornik pri Gdini. Dejal je, da ima ta del Poljske veliko prihodnost in da je Gdini delo vsa ga poljskega naroda. Obenem je Lazarevič podčrtal zasluge poljskega ministra za trgovino Kvjatkovskega za splošno gospodarsko obnovo Poljske. Na kraju je Lazarevič izjavil, da se Jugoslavija iskreno raduje nad gospodarskim razmahom Poljske.

Sporazum o reparacijski banki

Banka bo imela svoj sedež v Švici — Predsednik bančnega direktorija bo Anglež — Konferenca nemških deželnih vlad

Zeneva, 18. septembra. Pogajanja med angleškimi in francoskimi delegati glede pravil bodoče mednarodne reparacijske banke so popolnoma uspešna. Na podlagi tega sporazuma bo banka ustanovljena v Švici. Predsednik bančnega direktorija bo Anglež.

Nemški listi ugotavljajo pri tej vesti, da so se ta pogajanja vršila brez sodelovanja Nemčije, da pa bo morala Nemčija pač vztrajati pri tem, da prepreči politični zna-

čaj nove banke. Berlin, 18. septembra. Vlada je sklenila, da bo imela 3. oktobra z vsemi predsedniki deželnih vlad konferenco, na kateri bo proučila uspehe in sklepe konference v Haagu. Zeneva, 18. septembra. Juristična komisija Društva narodov je začela proučevati angleški predlog, naj bi se Kellogov pakt spravi v soglasje s statuti Društva narodov ki dopuščajo v gotovih okoliščinah, da posamezna država proglasi vojno.

Senzacionalen umor v Parizu

Atentat na šefa pariškega kriminalističnega urada — Ustrelil ga je neki trgovski potnik iz maščevanja

Pariz, 18. septembra. V vseh pariških krogih je izzvalo ogromno senzacijo vest, da je bil v justični palači na stopnišču, ki je vodilo v njegove urade, ustreljen sloviti vodja kriminalističnega biroja dr. Bayle. Storišča so aretirali policijski uradniki takoj po izvršenem atentatu. Gre za 43letnega trgovskega potnika, ki je ustrelil dr. Bayla iz osvete, ker je o njem izpovedal neugodno. Umorjeni je veljal za avtoriteto na kriminalističnem polju in se je zlasti odlikoval pri določevanju pristnosti umežnin in starin. Morilec, tekstilni potnik Philippon, se smatra, da ga je dr. Bayle oškodoval. Dr. Bayle je namreč

v nekem procesu, kjer je šlo za določitev vrednosti pohištva v skupnem znesku 3500 frankov, podal kot večak izjavo, ki ni bila v interesu Philippona. Zato ga je trgov. potnik že tri dni zalezoval. Ko se je Bayle vrnil s svojega dopusta in je hotel nastopiti službo, ga je morilec zadel s tremi revolverskimi strelci. S prvim strelom mu je prestrelil srce, z drugim pa mu je poškodoval levo oko. Po storjenem dejanju se je skušal morilec odstraniti povsem zbrano in mirnega koraka. Ko pa so ga dohiteli stražniki, je hladnokrvno izjavil: »Ustrelil sem umazanca, kar mi je storil, zaslužim smrt, pa čeprav je oče petero otrok!«

Odnošaji z Bolgarijo

— Beograd, 18. septembra. Avala poroča: Z ozirom na vest Telegrafske unije in »Vremec« od 17. tm. o ponovnem sestanku med dr. Marinkovičem in Burvom kakor tudi o dozdnevni pogajanji, ki so se pri tej priliki vodila, smo pooblašteni izjaviti, da tega ponovnega sestanka med obema ministroma sploh ni bilo.

— Beograd, 18. septembra. Predsednik bolgarske vlade Ljapčev je izjavil novinarjem, da je včeraj pozval jugoslovenskega poslanika v Sofiji Ljubo Nešića in da se je z njimi razgovarjal o pogajanjih, ki naj se vodijo na podlagi priprostitih protokolov.

Nova železniška delavnica

Zagreb, 18. septembra. Beograjske »Les Nouvelles Yougoslaves« poročajo: Doznavamo, da se bodo podvzela dela na instalaciji novih delavnic za popravo železniških strojev in vozov v Kraljevicu. Te delavnice bodo zaposlovale nad 3000 delavcev in bodo po svojem obsegu prekašale delavnice v Nišu. Skupni stroški za te delavnice kakor tudi za stanovanjske kolonije uradnikov in delavcev bodo znašali 200 milijonov Din.

Izvrsten pridelek tobaka

— Beograd, 18. septembra. Po poročilih iz posameznih pokrajin bo letošnji pridelek tobaka izvrsten. Ceni se, da bo znašal letošnji pridelek 12 do 13 milijonov kg

Kongres cerkva za podpiranje miru

— Beograd, 18. septembra. Snoči je odpotovala v Avignon v Franciji delegacija pravoslavnega svečenstva, ki jo vodi episkop dr. Irenej Gjorgjevič. Člana delegacije sta bivši minister ver dr. Janjić in svečenik Kosta Luković. Delegacija bo prisostvovala svetovnemu kongresu cerkva za podpiranje mednarodnega miru.

Šahovski turnir v Wiesbadnu

Wiesbaden, 18. septembra. Sedmo partijo za svetovno šahovsko prvenstvo je odločil v svoje korist Aljehin. Stanje po tej partiji je sledeče: Aljehin 3, Bogoljubov 2.

Borba za portfelje v čl. vladi

Praga, 17. septembra. h. V praškem tisku, posebno v levicarskih listih, so izšlo danes in včeraj vesti o spremembah v vladi, ki pa so zaenkrat preuranjene. Res je sicer, da je izrazil ministrski predsednik Udrzal željo, da bi ga razrešili dolžnosti v ministertvu za narodno obrambo, toda klerikalci nečje dovoliti, da bi prevzel ta portfelj kak agrarec; agrarci pa tudi tega portfelja ne želijo dati iz rok. Zaradi tega je skoraj gotovo, da v tem ministertvu najbrže ne bo prišlo do spremembe. Ostra borba se vrši tudi za mesto finančnega ministra. Dočim levicarski blok sili na imenovanje dr. Engliša, so agrarci in klerikalci odločno proti temu.

Pobijalci izločb

London, 18. septembra. Londonska policija je dokaj vznemirjena, ker ne more prijeti kriminalne tolpe, ki je v zadnjem času pričela pobijati izločbena okna in povzročala trgovskim obratom veliko škodo. Doslej so neznanj lopovi udri razstavna okna v več kot tisoč trgovinah.

Simplon-ekspres ponesrečil

Carigrad, 17. septembra. AA. Simplonski ekspres je trčil v tovorni vlak. 2 osebi sta bili ranjeni. Materijalna škoda je velika.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.80, Berlin 13.525—13.555 (13.54), Bruselj 7.9014, Budimpešta 9.9244, Carih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.995—8.025 (8.01), London 275.27—276.07 (275.67), Newyork 56.67—56.87 (56.77), Pariz 221.55—223.55 (222.55), Praga 167.93—168.73 (168.33), Trst 297.48.
Efekti: Celjska 170 d, Ljubljanska kreditna 123 d, Prastrediona 860 d, Kreditni 170 d, Veveče 130 d, Ruše 250—260, Stavbna 50 d, Sešir 105 d, Kr. ind. dr. 275 d.
ZAGREBSKA BORZA.
Devize: London 275.37—276.17, Newyork 56.67—56.87, Pariz 221.55—223.55, Milan 296.45—298.45, Carih 1094.4—1097.4, Amsterdam 22.80 bl, Berlin 13.535—13.565, Dunaj 7.995—8.025, Praga 168.03—168.83, Budimpešta 990.94—993.94.
Efekti: Vojna škoda 405.5—406.5.
INOZEMSKÉ BORZE
Curih: London 25.15375, Newyork 519, Pariz 20.31, Milan 27.14625, Madrid 76.54, Berlin 123.66, Dunaj 73.06, Beograd 9.12875, Praga 15.3625, Bukarešta 3.07875, Budimpešta 90.53, Zofija 3.76.

Koliko sadja pojedjo Ljubljanci

Sadni trg zadnje dni dobro založen — V zadnjih treh mesecih je prišlo v Ljubljano 303.183 kg svežega sadja.

Ljubljana, 18. septembra.

Danes je bil drugi veliki tržni in sejm-ski dan v septembru. Trg je bil že zgodaj založen z veliko množico lepega sadja, posebno jabolk in hrušk. Tudi lepih češpelj je zdaj na trgu v izobilju. Tržno nadzorstvo vodi zadnje čase strogo kontrolo nad cenami sadja in zlasti kontrolira prodajalke češpelj. Določilo je cene češpelj na Din 2,50, toda kmetice iz oddaljenih krajev so se upirale, češ, da morajo plačati visoko trošarino in da je zaslužek premajhen. Gristi plačujejo bajne češpље na mestu že po 2 Din in celo prvotne po Din 2,50. Danes so se nekatere prodajalke uklonile in prodajale domače češpље po Din 2,50, štajerske pa po 3 Din kg. Na trgu je bilo mnogo drugovrstnih jabolk po 2 do 3 Din kg, zlasti jabolka po 4 Din. Jabolka prihajajo iz ljubljanske okolice, Dolenjske in Štajerske, dočim jih je z Gorenjske razmeroma malo. Na Gorenjskem sadje letos ni posebno dobro obrodilo. Mnogo je bilo na trgu hrušk-maslenk po 4-5 Din, slabša vrsta hrušk pa po 2 do 3 Din. Na trgu je že mnogo domačega grozdja iz okolice, zlasti iz Domžal. Domače grozdje prodajajo po 4-5 Din, belokranjsko po 6 Din, smedrevsko in novosadsko pa po 7 Din.

Tudi zelenjadni trg je dobro založen z zelenjavo. Glavne salate je že malo. Stročji fižol prodajajo po 3,50 do 4 Din, kumare po 0,50 Din komad. Iz škofjeloške okolice so danes pripeljali precej lepih kumar. Prostor na Sv. Petra nasipu, ki je določen za krompir in zelje, je bil dobro založen. Pripeljali so 5 voz krompirja in nad 20 voz lepih zeljnatih glav. Krompir

so prodajali na debelo 0,75 Din, a na drobno 1 Din kg. Zeljnatih glav po kakovosti 1 do 1,50 Din, na vago pa 0,50 do 0,70 Din.

Zanimivi so statistični podatki o uvozu svežega sadja v zadnjih treh mesecih. Uvoz in konzum sadja v Ljubljani rapidno narašča. Meseca avgusta se je v Ljubljano uvozilo 177.601 kg svežega sadja. Na trg so pa pripeljali okoli 100.000 kg sadja, za katerega ni bila plačana mestna trošarina, marveč samo boletna taksa. Na posameznih mitnicah je bilo uvoženega sadja: Tržaška cesta 7848 kg, Šiška — Celovška cesta 918 kg, gorenjski kolodvor 809 kg, Dunajska cesta 3699 kg, glavni kolodvor 117.402 kg, Metelkova ulica 22.010 kg, Zelena jama 1002 kg, Zaloška cesta 520 kg, Poljanska cesta 7742 kg, dolenski kolodvor 11.387 kg, Izanska cesta 3477 kg, Bleiweisova cesta 539 kg in po pošti v paketih 248 kg. Že ti podatki kažejo, kje so glavne dovodne žile svežega sadja in iz katerih krajev ga največ prihaja.

Meseca junija se je uvozilo 61.123 kg svežega sadja, po večini češenj. Takrat so imele največji dovoz naslednje mitnice: Poljanska cesta 26.897 kg, glavni kolodvor 19.206 in dolenski kolodvor 10.568 kg. Po Poljanski cesti so se namreč uvažale velike množice češenj iz Sostrege, Dobruje Javorja in drugih krajev, kjer češnje dobro uspevajo. Meseca julija je bilo v Ljubljano uvoženega 151.041 kg svežega sadja. Na glavni kolodvor 64.459 kg, na dolenski kolodvor 9087 in na Poljane 56.461 kg.

V zadnjih treh mesecih je bilo torej v Ljubljano uvoženega 303.183 kg svežega sadja.

Častni in navadni Ljubljanski meščani

Statistika meščanov od l. 1786 — Še živeči meščani — Obrtniki — kader ljubljanskih meščanov

Od leta 1786 do danes je bilo podeljeno ljubljansko častno meštvstvo skupaj 70 osebam — 69 moškim ter eni ženski, od katerih častnih meščanov danes še živi: Hribar Ivan, minister v pokoju in občinski svetovalec, dr. Jeglič Anton Bonaventura, ljubljanski škof, Kalan Andrej, prelat in stolni prošt, dr. Štajner Edvard, primarij v pokoju, Šuklje Franc, deželni glavar v pokoju, grad Kamen pri Novem mestu, Tavčar Franja, dvorna dama, Vrhovnik Ivan, mestni župnik v pokoju in Zupan Tomo, monsignor, Okroglo na Gorenjskem.

Dalje je bilo od leta 1786 do danes podeljeno pristojbin prosto meštvstvo mesta Ljubljane, ali so si pa na lastno prošnjo pridobili proti plačilu takse ljubljansko meštvstvo — skupaj 1085 moških osebam, od katerih danes 53 meščanov še živi.

Vseh meščanov — »častnih« in »navadnih« — je bilo od leta 1786 do danes v Ljubljani skupaj 1.155, tako, da je 70 ljubljanskih častnih meščanov Vrhovnik Ivan obenem tudi 1.155. meščan ljubljanskega mesta.

Danes žive še sledeči meščani, katerim je bilo za zasluge itd. podeljeno pristojbin prosto meštvstvo ljubljansko: Boljar Jernej, magistratni pisarniški ravnatelj v pokoju, Cerar Danilo Anton, igralec v pokoju, Franchetti Engelbert, brivski mojster, Furlan Jakob, šolski ravnatelj v pokoju, Goljar Jakob, mizar, pomočnik, dr. Högl Ivan, šefzdravnik tob. tovarne v pokoju, Hubad Matej, glasbeni direktor, Jeglič Janko, šolski ravnatelj v pokoju in občinski svetovalec, Ježek Matevž, mizar, pomočnik, Lapajner Josip, mizar, Levčnik Albert, predsednik dež. sodišča v pokoju, dr. Majaron Danilo, odvetnik, Medic Franc, posestnik in čevljar, mojster, Perme Ivan, krojač, Pritelj Anton, delavec in gasilec, Rus Nikolaj, mestni sluga v pokoju, Šerjak Andrej, posestnik in trgovski poslovođa, Tomažič Ivan, strojnik in gasilec in Turk Josip, graščak, občinski svetovalec itd.

H koncu naj slede imena še živečih meščanov, ki so si pridobili meštvstvo pravica na lastno prošnjo ter proti plačilu predpisane takse: Accetto Valentin, posestnik in stavbenik, Aleš Ivan, čevljar, Bergant Jakob, posestnik, Bizilj Tomaž, gostilničar in posestnik, Briski Matija, posestnik in gostilničar, Černe Ludovik, trgovec in zlatar, Jenko Avgust, pek in posestnik, Jenko Franc, zasebnik, Korošec Josip, knjigovodja, Košenina Ivan, mesar in posestnik, Leskovec Franc, posestnik in trgovec, Maček Josip, starejši, gostilničar in posestnik, Marčan Andrej, mesar in posestnik, Mencinger Tomaž, trgovec in posestnik, Olup Josip, trgovec, posestnik in obč. svetovalec, Pogačnik Leon, kavarar in posestnik, Rebek Josip, starejši, bivši ključavničarski mojster, Soklič Matej, gostilničar in posestnik, Šeber Franc, tapetnik in posestnik, Štepič Peter, gostilničar in posestnik, Štucin Matej, posestnik, Vrbovec Anton, gostilničar in posestnik, Zabu-kovec Anton, bivši gostilničar, Zadnikar Henrik, bivši pasar, Zalc Franc, optik, trgovec in posestnik, Zajc Ivan, starinar in krojač, Zalar Matija, pek in posestnik, Zamljen Ivan, čevljar, Zupan Josip, bivši čevljar, mojster in Zupan Melhior, posestnik.

Imena le-teh zadnje naštetih ljubljanskih meščanov nam dokazujejo, da tvorijo ljub-

ljanski obrtniki tudi še dandanes kader ljubljanskega meštva. In ako prelistamo imenike ljubljanskih meščanov od leta 1786, do danes ter »Zlato knjigo ljubljanskih meščanov«, moremo ugotoviti, da so bili v navedeni dobi v vrstah ljubljanskih meščanov, ki so si pridobili meštvstvo pravice proti plačilu meštvskih taks, izmed vseh ljubljanskih stanov vedno najštevilnejše zastopani edino obrtniški sloj ljubljanskega mesta; zato so ljubljanski obrtniki-meščani vedno tudi soupravljalci bogato imovino ljubljanskih meščanov.

Častno meštvstvo ter takse prosto meštvstvo se je pa do 66. leta preteklega stoletja podeljevalo povečini le tujemu plemstvu ali denarnim mogotcem.

Vpliv slovenskega meščana v ljubljanskih meštvskih vrstah zasledimo šele 19. stoletje, ko sta vidno rasla moč in samostojnost slovenske Ljubljane, ki je podeljevala častna in takse prosta meštvstva za narod, mesto ali državo zaslužnim narodnim možem, kulturnim delavcem, politikom in drugim.

»Zlata knjiga ljubljanskih meščanov« je pravo zrcalo slovenskega naroda preteklega stoletja. Zato je ta knjiga obenem celokupnega slovenskega naroda zlata knjiga, ki nam živo pripoveduje o vsemogočnosti bogatih plemenitih preteklega stoletja; o tlačanski devotnosti in velikih uslužnostih, katere je izkazoval slovenski človek nekdanjim svojim gospodarjem, tu-jemu, visokemu plemstvu; o počasnem vstajenju preproste ljubljanskega meščana; o prvih utripih in dadalnjem porastu njegove samostojnosti ter politične svobode od 48. leta nadalje, katero svobodo si je moral s težkimi boji priboriti kos za kosom; o velikih slovenski vzajemnosti, ki jo je živo gojila že polpretekla Ljubljana in o osamosvojitvi slovenskega naroda ter njegovega srca — naše Ljubljane — na kulturnem, gospodarskem in političnem polju, katere osamosvojitve je bila po velikih bojih, trudu, mukah in žrtvah krona in osvoboditvi slovenske zemlje ter združitvi slovenskega naroda v veliki nacionalni zajednici naše močne sedanje kraljevine.

Obširna, enstoletna zgodovina meščanske Ljubljane in nauki, ki jih črpamo iz »Zlate knjige ljubljanskih meščanov«, nas končno tudi uverja, da bo kraljevi manifest od letošnjega 6. januarja rodil zlate sadove ne samo za celokupno in nerazdružljivo našo mlado državo ter naš troedini narod, temveč zlate sadove tudi za procvit, razcvit in razmah naše zgodovinske Ljubljane ter za dobro bodočnost njenega visoko-kulturnega, naprednega ter delavnega prebivalstva.

V imeniku ljubljanskih meščanov, ki smo ga objavili v včerajšnji številki, je bil pomotoma izpuščen za mesto in narod izredno zaslužen meščan dr. Gregorič Vinko, primarij v p., član sedanjega občinskega sveta ljubljanskega itd., kateremu je mestna občina podelila dne 1. IV. 1927 pristojbin prosto ljubljansko meštvstvo.

Kot se glasi meštvsko pismo, je ljubljanska občina ob priliki podelitve meštva hvalježno uvaževala odlikovančvo dolgoletno, vestno in uspešno polno zdravniško delo v primarijatu tukajšnje splošne javne bolnišnice, dalje kot praktičnega zdravnika, prav posebno pa kot zdravnika ljubljanske požarne brambre ter mestnih ubogih, katere je primarij dr. Gre-

gorič človekoljubno zdravil in tolažil mnogo let. Enako je ljubljanska mestna občina le-temu svojemu odličnemu meščanu posebno hvalježno za njegovo veliko in povsem idealno delo za rojstno mesto Ljubljano, za katerega vsestransko povzdigo je neumorno deloval v občinskem svetu; zunanega pa pri stremiljenih za povzdigo tujskega prometa.

Pripominjamo, da je gospod dr. Gregorič še danes član ljubljanske občinskega sveta ter predsednik upravnega odbora Mestne hranilnice ljubljanske.

n-k.

Anton Svetek

Ljubljana, 18. septembra.

Na mrtvaškem odru leži mož, o katerem lahko brez pomisleka rečemo, da je bil delaven do zadnjega trenutka svojega do skrajnih človeku začrtanih meja življenja. In vse to delo brez počitka je bilo v korist našega mesta in naroda.

Rojen je bil ta markantni ljubljanski meščan na Poljanah v Ljubljani l. 1847, in v svojem rojstnem mestu je tudi preživel večino svojega dolgega življenja. Po maturi l. 1868. je stopil v državno službo kot praktikant pri računskem oddelku finančnega ravnanja, kjer je bil l. 1908. vpo-koljen kot računski ravnatelj.

Kot rezervni poročnik se je udeležil l. 1878. okupacije Bosne ter se je boril v bitkah pri Varcar Vakufu, Jajcu in Livnu tako hrabro, da je bil odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo.

Kot odličen in marljiv uradnik je pa vendar žrtvoval ves svoj prosti čas delu v občo korist. Velike zasluge si je pridobil pri Glasbeni Matici, ki ji je od l. 1898. do 1906. tudi predsedoval. Vso svojo rodbino je vzgojil muzikalno in njegovega pokojnega sina Antona prištevamo med naše najboljše kompoziste. Odlikoval se je zlasti s svojimi solosevi.

Leta 1892. je bil na napredni listi izvoljen v ljubljanski občinski svet, kjer se je udeleževal kot član pravnega in personalnega odseka, kot izvršni finančni strokovnjak pa kot član, podpredsednik in predsednik finančnega odseka ter kot poročevalec pri disciplinarni komisiji. In koliko težavnega dela je bilo v finančnem odseku v popotresni dobi, ko se je Ljubljana prerajala in preporodila. V občinskem svetu je ostal 16 let.

Že l. 1902. ga je občinski svet izvolil tudi v upravni odbor Mestne hranilnice, odbor pa kot člana v ravnateljstvo. Leta 1905. je bil Svetek izvoljen za pisarniškega ravnatelja, kar je ostal do l. 1912. Njegovo glavno delo je prvi osnutek službene pragmatike in pokojninskega pravilnika za uradništvo Mestne hranilnice. Prav tako je tudi njegovo delo osnutek pravil za Obrtno kreditno družbo. Član upravnega odbora in pisarniški ravnatelj je bil Svetek polnja 20 let.

Ker svojega naprednega prepričanja nikdar ni skrival, mu je mnogo škodovalo zlasti v prvih letih njegove uradniške kariere.

Poleg raznih častnih mest je vodil tudi posle konzorcija Uradniškega društva 30 let in do svoje smrti je bil predsednik Društva upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo.

Možu, ki je svoje življenjske sile žrtvoval delu zadrage, časten spomin! Njegov pogreb bo v petek ob 14. uri izpred hiše št. 5 na Gosposvetski cesti k Sv. Križu.

Iz policijske kronike

Včeraj sta bili zopet ukradeni dve kolesi, kar priča, da je v Ljubljani dobro organizirana tolpa pravo, ki se je specializirala na kolesa. Prvo kolo, vredno 1000 dinarjev, je bilo odpeljav inkasantu Jakobu Jazbecu, in sicer izpred veže Gosposke ulice 4. — Drugo kolo je bilo ukradeno trgovcu Jošku Šturmu. Tat mu ga je odpeljal izpred veže hiše št. 34 na Celovski cesti. Kolo je bilo znamke »Puch«, vredno 1500 Din.

Delavec France Pečnik je prijavil, da je delal na Zalokarjevi stavbi v Zgornji Šiški v kleti je pustil suknjič z uro. Ko je suknjič oblekel, je presenečen opazil, da mu je nekdo ukradel nikljasto uro, vredno 140 dinarjev. Na stariji je bil davi aretiran delavec Anton Š., ki je tam prodajal zlat lornjon. Pri zaslišanju je izpovedal, da ga je našel na Sv. Petra cesti blizu hotela Tratnik. Lastnik dobi svoj lornjon na policiji.

Poročilo smo te dni, da je pobežni zidarski mojster N. iz Ljubljane, ne da bi poravnal svoje obveznosti do delavcev in strank, katerim je ostal dolžan večje zneske. Včeraj je prispelo na policijo še več prijav oškodovanih delavcev, katerim N. dolguje 2452 Din. O mojstru še ni nobenega sledu.

Orožniška postaja na Dobovi poroča, da e bil te dni tam izvršen velik vlom v trgo-

vino Julije Peterkovič. Tatovi so odnesli razno špecerijsko galanterijsko in manufakturno blago. Skupna škoda znaša 5866 dinarjev. V trgovino je vlomila ciganska tolpa, ki se je te dni klatila po Dobovi. Za tatinskimi cigani — gre za celo rodbino Nikolicevo — je bila izdan tirailica.

Orožniška postaja Radna pa poroča, da je bilo 11. t. m. v potoku Mirna ob jezu Redenskega mlina v Zapužah potegneno iz vode truplo približno dva meseca starega ženskega deteta. Utopljenček je ležal v vodi že najmanj 14 dni.

Profesorska.

— Adolf, vstani, vlomilec je v stanovanju.

— Naj malo posedi v salonu, takoj pridem.

K reformi zakona o zavarovanju delavcev

Pod tem naslovom ste priobčili nekake predloge za reformo tega zakona. Nekatera izvajanja so v tem članku prav dobra, zlasti kar se tiče izbire zdravnikov. Mnenja sem namreč, da je zdravljenje pacienta veliko odvisno od zaupanja le — tega v zdravnika. Ravno tako je naravnost škandalozno, da predpisujejo lažiki zdravnikom, kake recepte naj ti dajo pacientom, da ne bodo zdravila predragla. To bi se v bolnišniškem zavarovanju ne smelo dogajati.

Absurdno in nesocialno pa je predlog, naj vse prispevke plačujejo zavarovanci sami, češ, da delodajalci itak nič nimajo od tega. Rad bi gospoda, ki je to napisal, poznal osebno. Mora pa sigurno pripadati delodajalcem. Toda kljub temu njegovi nazori niso zdravi. Od zdravega in dobro plačnega delavca je odvisna tudi delazmožnost in produkcija. Pri današnjih delavskih mezdah je ta pogoj izključen, ker si delavec za svojo plačo ne more priskrbeti dovolj dobre hrane niti zase, niti za svojo družino. V »Slovencu« sem čital oni dan žalostno statistiko brezposelnosti samo v Sloveniji. Nekateri delodajalci, zlorablajoč sedanji položaj — izkoriščajo delavstvo in ga zaposlujejo do 14 ur dnevno. Ako se kdo drzne temu ugovarjati, ga proglase za komunisto. Sedaj naj ti reveži, ki zvečer komaj prilezejo izmučeni v svoje borne luknje še sami od svojih mizerij prejemkov plačujejo zavarovalnino? Ne! To bi bil nad delavstvom zločin. Zato strokovne organizacije, na plan. Vzemite v roko knjigo »Im Westen nichts Neues« tudi tam boste našli za to marsikaj počnega.

Tudi se ne morem strinjati s predlogom, da bodi vezana podpora ob porodu na enoletno zavarovanje. Vsak delavec, ki je zavarovan, naj dobi ko mu žena porodi, pri-

Sokol

Prošnja naših Prekmurcev

Kdo ni opazil silnega napredka, ki ga je doživela Murska Sobota v zadnjih desetih letih? Poprej eicer sedež nekaterih uradov je ostala vendarle vasica, ker je bila konkurenca drugih mest prevelika! Sedaj je Sobota tudi to dosegla, kaj postala je kulturno in gospodarsko središče jugoslovenskega Prekmurja!

Prepričani smo, da se z nami veselite tega napredka tudi vi, dragi Prekmurci, ki ste eicer rojeni tu, a vas je življenje presadilo tjakaj preko Mure. Gotovo se pa veselite tega tudi vi, ki niste eicer rojeni tu, a ste bivali v teh desetih letih kdajkoli v Prekmurju.

Naše društvo se je odločilo letos h koraku, ki bo kronal dosedajni napredek Sobote! Prišlo je graditi svoj Sokolski dom. S to stavbo dobi naša občina to, kar nujno rabi: prostore, kjer se bodo mogle humanitarne, družabne! Sokolski dom bo poleg tega stavba, ki bo v okras Soboti že po svoji zunanosti.

Ogromno so žrtve, ki si jih je našo članstvo dolžno. Obremeno se je z najmi v svojem svetu sokolskem idealizmu. Saj bo dom tudi ono ognjišče, ki bo služil narodovi duševni in telesni kulturi.

Ponosni smo, da so nas Sobotani pri tem delu e prispevki podprli! S tem so dokumentirali, da uvažujejo naše napore pri delu, ki je namenjen v korist Soboti in Prekmurju.

Ali vsega ne zmoremo sami! Treba pomoči tudi od drugih. Prosimo jo pri vas vseh, ki nas poznate. Podprite nas sedaj s prispevki! Vsak dar nam je dobrodošel, vsak dar bo s hvaljeznostjo našo in tukajšnjo ljudstva vpisan v knjigo »Graditelji Sokolskega doma v Murski Soboti«.

Pošljite svoj dar naravnost nam. Spominjajte se pri vsaki priliki, v vsaki družbi dejstva, da gradimo v Soboti Sokolski dom, ki potrebuje sedaj vaše pomoči. Spodbujajte drug drugega k prispevkom, prošite za nje svoje znanec in prijatelje! Priredite zbirke! Podprite nas z darovi čimprej in čim izdatneje Zdravo!

— Sokol v Veržju je slavil v nedeljo 15. t. m. svoj domač praznik. Na prijaznem

NOGAVICE Z IGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato 13 najcenejše!

merno podporo ne glede na dobo zavarovanja. Kaj pa če je bil prel morda 5, 6, 10 mesecev brez dela? Ali v tem slučaju ni podpore še bolj potreben? Ohranite narod sebi! Delavstvo zadovoljite! Ni nam v čast, da kot agrarna država toliko delavnih moči pošiljamo v tujino, tujece pa kličemo k nam. Tem izvajanjem mora pritrčiti vsak dober državljani in narodno zaveden človek, če ima le trohico socialnega čuta.

Na naslov železniške direkcije

Da so uživali uradniki vseh kategorij in strok, ki so od časa do časa radi malo ali samo pomenskutarili, pod upravo prejšnje južne železnice posebno naklonjenost svojih predstojnikov, je bila slošno znana in več ali manj razumljiva stvar. Leta 1923 je država prevzela vse proge juž. žel. na našem ozemlju in ob tej priliki precej radikalno pometla vse ono, kar ni obvladovalo državnega jezika. Izmed precej številnih častilcev blagolasje germanščine pa se je kljub temu izmuznilo nekaj najprevidnejših, ki so za prvo silo zatrli svoje simpatije, sedaj pa polagoma zopet prihajajo z njimi na dan. Preveč čisto — če že mora kdaj biti — se namreč pojavljajo v tem ali onem uradu Ljubljanskega dvora uradniki raznih kategorij in strok, ki sploh pozabljajo, da že 10 let ne potrebujemo več nemščine za razgovore uradnega značaja.

Ne bomo pretolerantni in recimo tem skromnim, toda prednim prijateljem naših vsega spoštovanja vrednih sosedov na severu, da smo na svoji zemlji svoji gospodje in da je naš jezik najmanj tako lep in bogat kot vsak drugi. Kdor tega noče priznati, ni vreden, da je naš kruh in naš gre! G. direktorja pa prosimo, da posveti tej vrsti ljudi nekaj pozornosti in jih primerno pouči, kako je treba uradovati pri direkiji državnih železnic kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. Sapienti sat! J.S.

prostoru br. Hedžeta se je vršil na okusno okrašenem vrtu društveni telovadni nastop s sodelovanjem vseh društev Mur. sokolskega okrožja. Program sam je bil bolj skromen, a je pokazal v malem, da je društvo na mestu. Vodil ga je društ. načelnik br. Joško Topolnik — domačin iz Banovec dobro in tudi vaje so bile izvajane v splošnem dobro. Je savezne članov in članice niso preveč zadovoljile. H koncu se je zahvalil za poset društv. starosta br. Jakob Senčar in nato še s par pozdravnimi besedami pisec teh vrstic. Prireditve je posetilo še dokaj lepo število Sokolstva in občinstva, le žal smo pogrešali iz vodstva Mur. okrožja! Prijetna domača zabava je nato zaključila domač praznik. S tem je tudi zaključeno zunanje delo v Mur. sok. okrožju lepo in častno! Veržjski Sokole — vztrajaj, delaj, napreduj! Zdravo! —ar.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 18. septembra 1929, katoličani: Josip, pravoslavci: 5. septembra, Zahar.

DANAŠNJE RIREDTIVE.

Kino Matica: Osveta (Dolores del Rio). Kino Ideal: Živo prodana (Billie Dove). DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Pameten odgovor.

— Dovolite, da vam odnesem prtiljago. Računam samo 20 Din.
— Ne, to je predrago.
— Pa jo pustite tu, dokler je ne odnese kdo zastonj.

Star general.

— Hm, da, iščem slugo. Imam eno protezo, eno mehanično roko, eno stekleno oko in tri srebrna rebra. Ali mislite, da bi mogli pri meni služiti?
— Seveda, saj sem instalater.

Moderna mati.

— Jej, jej, koliko igrač ima vaš sinček, gospa!
— Kaj pomaga, ko se pa vsake kmalu naveliča. Igra se z njo komaj dva dni, pa jo vrže proč in hoče drugo. Njemu na ljubo sem se tudi ločila od moža, da se bo lahko sinček igral z drugim papanom.

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

— In vidva z Laroche-Jaquinom sta glasovala za te može?

— Kaj sva mogla storiti? ... Sicer bi bila pa raje glasovala za najslabše bluze, nego da bi posadila otroku kromo na glavo ... Imeli smo republiko v prozi pod Robespierom ... zdaj jo imamo v stihih pod Lamartinom. No, torej, kaj porečete na to? Ali ni ta naša preljuba Francija čudovita dežela?

— Kaj nameravate zdaj, Berryer?

— Kričal bom: Vive la republique! Kolikor se bo dalo. In ves St. Germain bo kričal z menoj.

— Jaz pa nikoli, monsieur Berryer!

— Tudi vi boste kričali, monsieur de Vandeuil.

— Nikoli!

— Morate, če nočete biti aretirani in ustreljeni.

— Ne, tudi najstrašnejših muk se ne bojim. Moja usta ne smejo biti oskrbnjena s temi sramotnimi besedami.

— Morate kričati »vive la republique« dva tedna, kakor jaz, če hočete tretji teden vzkliniti: Vive Henri V.

— Kaj mislite, da gre vse za tem?

— Dva tedna bomo vsi republikanci. Toda tretji teden, ko se ljudstvo navešča razgrajati, pleniti in moriti, se za teko vsi v to pribežališče, ki edino more rešiti Francijo, zateko se h kraljevskemu beguncu v tujini. Kar potolažite se, grof de Vandeuil, vse bo dobro in mi dosežemo svoj cilj, čeprav bo treba preskočiti nekaj tisoč nemirnih butic, ki pa bodo morale najti pojep mir, seveda mir v grobu.

— Monsieur Berryer, — je odgovoril de Vandeuil, — celih osemnajst let sem prošil boga, naj nakloni zmago naši pravični stvari. Toda moja usta ne bodo nikoli pozdravljala republike, katere moje srce ne priznava. Nočem se zapisati hudiču, tudi če bi vedel, da služim s tem domovini. Prepričan sem, da se Henri V. vrne, nočem pa, da vkoraka v Pariz med tlečimi razvalinami in kupi človeških trupel.

— Slab politik ste, moj znameniti de Vandeuil.

— Vstopil je sluga.

— Dva oborožena moža stojita pred vrati, — je dejal prestrašeno, — Pravi ta, da bi rada govorila z gospodom grofom.

— Vidite, vidite! — je vzkliknil Berryer in prebledel.

— Kaj hočeta? — je vprašal de Vandeuil mirno.

— Vem samo to, da bi rada govorila z gospodom grofom.

— Sta grozila? — je vprašal Berryer ves prestrašen.

— Ne, monsieur, — je odgovoril sluga, — nasprotno, zelo vladna sta.

— Tiger obliže svojo žrtev, predno jo raztrga, — je menil Berryer.

— Naj prideta zori, — je dejal grof. Sluga je odšel.

— Za boga, bodite oprezní! — ga je svaril Berryer, — gre za vašo glavo in za življenje vaše rodbine. Ponovno vas opozarjam, da moramo biti začasno vsi republikanci.

— Kmalu je stopil v grofov kabinet visok mož v bluzi, oborožen od pete do glave.

— Kaj bi radi? — je vprašal grof osorno.

— Jaz in moj tovariš, ki čaka pred hišo, sva dobila povelje stati na straži pred vašimi vrati, — je odgovoril prišlec.

— Povelje sta dobila? Od koga?

— Od našega poveljnika Armanda Cambona.

— In kaj mu je dalo povod za to povelje?

— Poslal je naju na stražo pred vašo hišo, ker se klati po bogatih okrajih mesta mnogo sumljivih elementov, ki bi radi ribarili v kalnem, dokler se da. To so ljudje, ki se ne ustrašijo nobnega zločina, samo da si napolnijo žep s tujim denarjem.

— Pri meni nimajo kaj ukrasti in zato tudi straže ne potrebujem, — je odgovoril grof ponosno.

— Sem vas prav razumel? — je vprašal oboroženi delavec, — Torej nima ne dovolite stati pred vašimi vrati na straži?

— Hvala za dober namen, — je odgovoril grof, — toda straže pred hišo nočem imeti.

— Za ta primer sva dobila še drugo povelje, — je pripomnil prišlec smeje.

— In sicer?

— Da ostaneva na straži vsaj zunaj, če grof Vandeuil dovolí ali ne.

— In oboroženi delavec je odšel.

— Ti ljudje imajo resen namen skrbeti za red, — je zamrmral Berryer zamisljeno in stopil k oknu.

— Ko je delavec odhajal iz grofovega kabineeta, je opazil dve mladi lepi dami, ki sta stali pri drugem oknu in prestrašeno gledali negovega tovariša pred hišo.

— Ena, bolj blede, se je obrnila k njemu, ko je stopil iz grofovega kabineeta.

— Kaj pomeni to? — je vprašala in se prestrašeno ozrla nani.

— Mož v bluzi ji je odgovoril približno tako, kakor malo prej grofu.

— Pri imenu »Armand Cambon« se je obrnila tudi druga dama od okna.

— Vaš poveljnik se imenuje Armand Cambon? — je vprašala začudeno.

— Da, madame.

— In on vaju pošilja k nam na stražo?

— Da, naročil je nama paziti, da se ne zgodi nič hudega stanovalcem te hiše. Pa tudi za varnost drugih je poskrbel. V Foubourg St. Germain je nas nad šeststo. Slavna gospoda lahko torej mirno je in spi, — je pripomnil mož v bluzi nekam zaničljivo.

Zračni avtomobil letalo bodočnosti

Senzacionalen izum ameriškega letalca Cierve — Dviga in spušta se skoro navpično, pastí pa slioh ne more

Polet nemškega zrakoplova »Graf Zeppelin« okrog sveta je presenetil vse ki so se dvomili, da ni daleč čas, ko bo potovanje po zraku prav tako prijetno in varno, kakor z avtomobilom po cesti ali s parnikom po morju. Pa ne samo zrakoplovi, temveč tudi enokrilna in dvokrilna letala so zdaj že tako izpopolnjena, da bo bližnja bodočnost v tem pogledu naravnost pravljica. Čez nekaj desetletij bo nudil z aeroplani posut nebosklon sliko, o kakršni ni sanjala niti najbujnejša fantazija. Škoda, da te slike večina nas ne bo videla. Vse kaže, da bodo zračne višave čez nekaj desetletij polne letal, ki bodo letala svobodno ne glede na vreme in pota. Aeroplani bodo letali nad našimi mesti, spuščali se bodo na strehe, premožnejši ljudje bodo zavrgli avtomobile, potovanje po železnici ali po morju ne bo več praktično, ker bo letanje hitrejšje, pa tudi cenejše. Kakor vsi industrijski izdelki, ki jih pošiljajo tvornice na trg v velikih množinah, tako se bodo sčasoma pocenili tudi aeroplani. Poleg tega se bodo tako izpopolnili, da bodo letalske nesreče zelo redke. Aeroplani za splošno uporabo bodo seveda manjši in motorji šibkejši, zato bodo letali razmeroma nizko. Nad njimi bodo pa letali dosežanji aeroplani, ki se bodo rabili za polete na večje razdalje. Prevladovali pa bodo aeroplani za splošno uporabo.

Eden najkonservativnejših ameriških pilotov je izjavil nedavno pri poskusnem poletu, da se bodo ameriški trgovci čez pet let vozili po zraku prav tako varno, kakor se vozijo zdaj z avtomobili po cestah. Trgovci poleti v mesto, spusti se na streho svoje trgovine in izroči aeroplan pilotu, da ga spravi v hanger. Proti večeru bodo zračne višave polne aeroplanov, katerih lastniki se bodo vračali po delu v vile daleč za mestom. Z aeroplani v sedanji obliki je seveda zračni promet v tako velikem obsegu izključen. Šele ko začno izdelovati v velikih množinah takozvane avtogire, ki se lahko spuste na majhnem prostoru in lete s poljubno hitrostjo, se bo zračni promet razširil tako, kakor je že razširjen avtomobilski.

Vse to se sliši kakor pravljica, če človek ni videl zanimivega poskusa na letališču pri Clevelandu, kjer se je zbralo nedavno nad 50.000 gledalcev, ki so kar strmeli nad letalcem Juanom de la Ciervo in njegovim aeroplanom. Kdor je videl ta čudoviti aeroplan, ki zelo spominja na mlin na veter, je pač

prepričan, da ni daleč čas, ko bodo ljudje letali po zraku tako, kakor se vozijo zdaj po cestah z avtomobili in motocikli.

Avtogiro ali zračni avtomobil letalca Juana de la Cierve v marsičem preskača dosežanji aeroplan. Glavna njegova prednost je v tem, da se lahko spusti skoraj navpično na tla in da ostane tam, kjer se je spustil. Kadar leta, je podoben nečemu, česar človek doslej še ni videl ne na nebu, ne na zemlji. Po zračnih višavah leta in kroži tako, da zastaja sapa celo ljudem, ki ki se na letalstvo razumejo. Spusti se tako, da je komaj deset metrov od tal, naenkrat si pa letalec premisli in se zopet dvigne v višave. V oblakih drvi z večjo hitrostjo, nego najhitrejši ekspresni vlak, končno se pa spusti počasi na tla, da pristane na določenem kraju in se hipoma ustavi. Gledalci se niso mogli dovolj načuditi, kako je to mogoče. Vsi so mislili, da bo čudovito letalo naenkrat padlo in se razbilo. Toda aeroplan se je počasi spuščal in obstal kakor pribit. Strokovnjaki so izjavili, da pomeni ta izum novo epoko v letalstvu.

stvu. Letalec Cierve je poletel s svojim avtogiro v Cleveland, da se udeleži letalske tekme in dobi 100.000 dolarjev za izum, ki pomeni popolno varnost letanja.

Avtogiro ima vse bistvene dele navadnega aeroplana. Ima tudi krila, ki so pa zelo majhna in služijo v glavnem samo za izpremembo lege aeroplana. Poseben sestavni del je takozvani rotor, to so štiri lopatice v obliki električne pahljice, ki se vrte vodoravno. Cierve se je dvignil s svojim avtogiro 1000 čevljev visoko in počasi se je spuščal nazaj. Nekaj čevljev od tal se je za hip ustavil, potem se je pa spustil na tla. Med gledalci je vladala grobna tišina. Vsi so mislili, da jih oči varajo. Šele ko so si opomogli od presenečenja, so zaorili po letališču navdušeni klici in letalec je postal predmet nepopisnih ovacij. Novo letalo se lahko prilagodi vsakemu, še tako kritičnemu položaju. Če se motor ustavi, aeroplan ne pade, marveč se počasi spušča na tla. Za start potrebuje neznamenit prostor in dviga se zelo strmo. Vse kaže, da postane novo letalo zračni avtomobil.

Pri zdravniku.

— Grom in strela, hotel sem vam napisati recept na se mi je to vražje nalivno pero zamašilo!

— Gospod profesor, to, kar držite v roki, bo menda toplomer. Nalivno pero ste mi vtaknili pod pazduho.

Mestni pogrebni zavod

Umrli je naš dragi oče, brat, stric, stari oče, svak in tast, gospod

Anton Svetek

računski ravnatelj v pokoju

v 83. letu starosti.

Pogreb bo petek, dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne od doma žalosti, Gosposvetska cesta št. 5, na pokopališču k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1929.

Žalujoci ostali.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakol! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Več lokalov

priljubljen za skladišča, pisarne, delavnice ali drugo, oddam takol. T. Novotny Ljubljana, Friškovec. 1935

Nemške knjige

prvovrstne romane od Samarova, krasno vezane, zvezek po 60 Din. prodaja A. Turk, knjigovoz, Dunajska cesta 3. 1960

Upokojen železničar

lovca, vaje vsega gospodarstva, želi primerne službe. Gre tudi za hišnika. Ivan Oman, Hrušica 56. Jesenice. 1966

Majhen lokal

za trgovino, z opremo in stanovanjem takol po nizki ceni oddam v industrijskem kraju z lesom. Jama 16. Dvor. Dolenjsko. Ogleda se istotam do 25. septembra. 1965

Parni kotel

s kompletno armaturo, kurilnicami ali stoječ, od 4—10 m² kurilne plošče, v dobrem stanju, v vrhu impregnacije kupim. Dopise z navedbo cene, teže int. poslati na naslov: Tomo Rakovec, pilana. Kolašin. Črna gora. 1971

Veliko sobo

v pritličju, za pisarno, pripravno za vsako obrt, takol oddam. Poizve se Kolodvorska ulica 26. 1963

2 slikarska in plesarska pomočnika

sprejem takol. Ljudevit Pajn. Zagorje ob Savi 28. 1946

Dva vajenca

takol sprejem za specialno črko-slikarstvo. Avg. Strukeli, Ljubljana, Tržaška cesta 11. 1964

Salonsko garnituro

(starinsko), kupim. Ponudbe na upr. tega lista pod »Starinska 1948«.

Lokal

v sredini mesta iščem. Ponudbe na upravo lista pod »Centrum«.

Pozor opekarnarji!

Ustnik (Mundstück mit Vorsetzplatte) in mizo za odrezovanje (Abschneidetisch) oboje za zarezni strešnik k stroju, sistema Steinbrück, Graz, kupi opekarna Feliks Tavčar, Vodice nad Ljubljano. 1963

Leš

za nasipanje potov, zasipanje jam in podobno dostavlja najceneje špedicija TURK, Masarykova cesta št. 9.

iščem

povsod inteligentne gospode in dame, ki nal. če je mogoče, razumejo tudi nemščino, za pismeno delo na domu (tudi poleg poklica). Zasluzek po kakovosti dela vsak dan 150 Din in več v malo delavnih urah. Vprašanja na »E. Hundermark, Abt. N. Berlin - Weissensee, Leherstr. 65«. 1945

Makulturni papir

prodaja uprava, Slovenskega Naroda, kg à Din 4.—

KINO PODJETJA

izredno lepo in zelo efektno goabo Vam proizvaja naš

NOVI TIP GRAMOFONA

Največji izum v zgodovini gramofonije. Enostavna manipulacija. Zmanjša režijo. Privabi posetnike.

KOLOSALNA PRIVLAČNA SILA

tudi za kavarne, restavracije, bare, plesne dvorane i. t. d. — Sporočite nam Vaš cenjeni naslov, pošljemo Vam prospekte. — Aparate oddajamo tudi na odplačevanje v obrokih. — Prihite v našo trgovino in poslušajte te umotvore.

CENTRALA ZA SPLOŠNO GRAMOFONIJO

„GRAMOFON“ A. RASBERGER

LJUBLJANA - MIKLOŠEVA CESTA ŠT. 34
1 minuto od glavnega kolo toria - Telefon 33-83

Ustanovljeno 1885.

Ustanovljeno 1885.

Naznanilo.

Tvrška Jos. Köhler, družba z o. z. v Ljubljani, Dunajska cesta 19, naznanja p. n. občinstvu, da je otvorila s 17. septembrom t. l.

v Prešernovi ulici št. 32 podružnico

kjer so na prodaj razni kovčegi, damske ročne torbice, aktovke, nogometne žoge, opreme za pse itd. Obenem opozarjamo, da se bodo v tej podružnici prevzemala tudi naročila za izdelavo novih predmetov po meri, preobleke za kovčge, torbice, fotoparate itd. ter vsakovrstna popravila. Glavna trgovina ostane še nadalje na Dunajski cesti 19, kjer bodo razen zgoraj omenjenih predmetov v zalogi tudi še nadalje konjske opreme za vožnjo in ježo, razno kovanje, sedlarsko orodje itd. Postrežba točna in solidna. Za obilen obisk se pripravljamo.

Jos. Köhler, družba z o. z. v Ljubljani